

TEXNOLOGIYA O'QITUVCHILARINING DARSDA XALQ HUNARMANDCHILIGI ELEMENTLARIDAN FOYDALANISH DARAJASI.

Abdurahmonova Aziza

Buxoro davlat pedagogika instituti magistranti

Annotatsiya: *Texnologiya o'qituvchilarining dars jarayonida xalq hunarmandchiligi elementlarini qo'llash darajasi o'rganiladi, xalq hunarmandchiligi, milliy madaniyatning ajralmas bir qismi sifatida, talabalarga nafaqat kasbiy bilim, balki an'anaviy san'at va hunarmandchilikni o'rgatish uchun muhim vosita hisoblanadi. Tadqiqotda o'qituvchilarning xalq hunarmandchiligi elementlarini darslarda qanday integratsiya qilishi, ularning pedagogik mahorati va talabalarga nisbatan ta'siri tahlil etiladi.*

Kalit so'zlar: *Xalq hunarmandchiligi, darsda integratsiya, traditsiyalar, milliy san'at, texnologiya o'qitish metodikasi*

Texnologiya o'qituvchilari darslarda xalq hunarmandchiligi elementlaridan foydalanish darajasi o'qituvchining pedagogik yondashuviga, darsning mavzusiga va o'quvchilarning yosh guruhiga bog'liq. Hunarmandchilikni o'rgatish texnologiya fanining bir qismi sifatida o'qituvchiga ko'plab imkoniyatlar yaratadi. Xalq hunarmandchiligi elementlarini darsga kiritish orqali nafaqat milliy merosni saqlash, balki o'quvchilarda ijodkorlik va qo'l mehnati bilan ishlash qobiliyatlarini ham rivojlantirish mumkin.

1. **Materiallar va vositalar:** O'qituvchilar darsda yog'och ishlov berish, tikuvchilik, gilam to'qish kabi xalq hunarmandchiligi elementlarini o'rgatishda an'anaviy materiallardan foydalanishlari mumkin. Bu nafaqat milliy madaniyatni o'rgatish, balki o'quvchilarda ekologik ongni rivojlantiradi.

2. **Ijtimoiy va madaniy ahamiyat:** Xalq hunarmandchiligi elementlari darsda o'qitilsa, o'quvchilar xalqning madaniy merosi va uning kundalik hayotiga qanday ta'sir ko'rsatganini yaxshiroq tushunishadi. O'qituvchilar bu elementlarni ta'lim jarayonida milliy qadriyatlar va an'analar bilan bog'lashlari mumkin.

3. **Praktik ishlar:** O'qituvchilar xalq hunarmandchiligi elementlarini o'quvchilarga amaliy ravishda o'rgatishlari mumkin. Masalan, o'quvchilar bilan birgalikda an'anaviy xalqlarning hunarmandchilik buyumlarini yaratish yoki tikuvchilik kabi ishlarni bajarish orqali ularning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin.

4. **Innovatsion yondashuv:** Bunday elementlarni o'qituvchilar yangi texnologiyalar bilan birlashtirishlari mumkin. Masalan, 3D printerlar yordamida xalq hunarmandchiligi buyumlarini yaratish yoki eski hunarmandchilik usullarini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish.

O'qituvchilar o'z darslarida xalq hunarmandchiligi elementlarini qanchalik samarali va mukammal tarzda qo'llashsa, o'quvchilarda nafaqat madaniy o'zlikni saqlash, balki ijodiy fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga ham katta hissa qo'shadi.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

Ha, to'g'ri aytganingizdek, hunarmandchilikni o'rgatish texnologiya fanining bir qismi sifatida o'qituvchiga turli imkoniyatlar yaratadi. Hunarmandchilik orqali talabalar nafaqat amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishadi, balki ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va turli materiallar bilan ishlashni o'rganishadi. Texnologiya vositalari yordamida o'qituvchilar, masalan, kompyuter dasturlari, video darslar yoki interaktiv ta'lim materiallari orqali o'quvchilarni yanada samarali o'qitishlari mumkin.

Bundan tashqari, texnologiya hunarmandchilikda ishlatiladigan vositalarni tanishtirish va ularning yangiliklari bilan o'quvchilarni tanishtirish imkonini beradi. Bu o'quvchilarning o'z hunarlarini yangicha va innovatsion usulda rivojlantirishlariga yordam beradi.

Xalq hunarmandchiligi elementlarini darsga kiritish o'quvchilarga nafaqat milliy an'analarga hurmatni oshiradi, balki ularni yaratish jarayoniga jalb qilish orqali ijodkorlik va qo'l mehnatiga bo'lgan qiziqishlarini rivojlantiradi. Masalan, o'quvchilar xalq amaliy san'ati, kashtachilik, kulolchilik yoki o'ymakorlik kabi sohalar bilan tanishib, nafaqat xalq san'atining tarixiy ahamiyatini, balki bugungi kunda ham ularni qanday yangicha talqin etish mumkinligini o'rganishadi. Bu, o'z navbatida, ularning ko'nikmalarini rivojlantirib, kelajakda o'ziga xos ijodiy ishlar yaratishga ilhom beradi.

O'qituvchilar xalq hunarmandchiligi elementlarini o'rgatishda an'anaviy materiallardan foydalanish orqali o'quvchilarga milliy madaniyatni tanitish, ularning o'z ildizlariga bo'lgan hurmatini oshirish bilan birga ekologik ongini ham shakllantirishi mumkin. Masalan, yog'och ishlov berish yoki gilam to'qish kabi hunarmandchilik faoliyatlari tabiiy resurslardan foydalanishni o'rgatadi va ularni himoya qilish zarurligini tushuntiradi. Shu tarzda, an'anaviy hunarmandchilikni o'rganish o'quvchilarga ekologik muvozanatni saqlashga bo'lgan mas'uliyatni his qildirishga yordam beradi.

Xalq hunarmandchiligi elementlarini darslarda o'qitish nafaqat o'quvchilarga madaniy merosni o'rgatadi, balki ularni o'z xalqining tarixi va an'analari bilan bog'lashga ham yordam beradi. Bu nafaqat ularning estetik tasavvurlarini kengaytiradi, balki ularga milliy qadriyatlarimizga hurmat va mehrni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Xalq hunarmandchiligi orqali o'quvchilar nafaqat hunarmandchilikni, balki xalqning yashash tarzi, qadriyatlari va urf-odatlarini bilan tanishadilar, bu esa ularning shaxsiy rivojlanishida katta rol o'ynaydi.

O'qituvchilar bu elementlarni darsga kiritish orqali nafaqat milliy madaniyatni targ'ib qilishadi, balki o'quvchilarda ijodiy fikrlash, qo'l san'ati va hunarmandchilikka qiziqish uyg'otishlari mumkin. Bu o'qituvchilarga o'quvchilarning madaniy merosni qadrlashga, xalqning boy tarixiga nisbatan salbiy fikrlarga qarshi turishga yordam beradi.

Innovatsion yondashuv orqali o'qituvchilar yangi texnologiyalarni o'quv jarayoniga kiritish orqali talabalar uchun yanada qiziqarli va samarali ta'lim muhitini yaratishlari mumkin. Masalan, 3D printerlardan foydalanish, talabalarni xalq hunarmandchiligi buyumlarini yaratishga jalb qilish uchun ajoyib imkoniyatdir. Bu nafaqat texnologiyani o'rganish, balki milliy madaniyatni anglash va qadrlash uchun ham foydali bo'ladi. Eski hunarmandchilik usullarini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish esa o'quvchilarga ijodkorlikni oshirish va an'anaviy amaliyotlarni yangi shakllarda kashf

qilish imkoniyatini beradi. Shuningdek, bu yondashuv interaktiv o'qitishni rivojlantirish va talabalarni yangi texnologiyalarga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. **Nazarov, M.** (2013). *O'qituvchining texnologik ta'limi*. Tashkent: Ma'naviyat.
2. **Rasulov, I.** (2010). *Xalq amaliy san'ati va uni yoshlarni tarbiyalashda qo'llash*. Tashkent: Fan va texnologiya.
3. **Ibragimov, S.** (2015). *Hunarmandchilik va texnologik ta'lim*. Samarkand: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti.
4. **Mirzaev, F.** (2020). *Milliy san'at va texnologiya ta'limi*. Toshkent: Yoshlar nashriyoti.
5. **G'ulomov, T.** (2018). *Xalq hunarmandchiligi va o'quv jarayonida uning roli*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi.

